

gih osoba s kojima u izvršavanju otpremnog posla sklapa ugovore. Razlog radi kojega špediter ne odgovara za vozarov rad sasvim je drugi. Špediter naime zaključuje otpremni posao na temelju kojega se obvezuje da će sve učiniti što je potrebno da roba stigne na odredište osim samog prijevoza robe. Prema tome ako se nije obavezao prevesti robu logički slijedi da ne odgovara ni za vozarov rad. Za njegov rad će odgovarati samo onda ako mu se može prigovoriti krivnja u izboru, što proizlazi iz načela građanskog prava.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 6.V 1968.

Vijeće: Vojislav Polovina, Lida Horvat, dr Josip Rucner

Prijevoz željeznicom - Vozarina - Prijevozni put - Željeznica je ovlaštena zaračunati visinu vozarine prema putu kojim je roba prevezena i to za put koji je naveden u putokazu - Ovo vrijedi i pod pretpostavkom da postoji i kraći put od otpravne do uputne stanice

Tužitelj je željezničko transportno poduzeće, a tuženik je primalac robe. Tužitelj navodi da mu tuženik nije isplatio vozarinu u iznosu koji mu je bio dužan platiti, pa traži da se tuženik obveže na isplatu razlike.

Spor se vodi o tome da li je željeznica dužna zaračunati vozarinu prema najpovoljnijem putu za tuženika, ili može od toga odstupati pa ju zaračunati prema stvarno prevaljenom putu koji je duži od onoga koji bi za imaoca prava bio najpovoljniji.

Tuženik je prigovorio da je tužitelj bio dužan izvršiti prijevoz putem koji je najpovoljniji za tuženika. On je doduše mogao izvršiti prijevoz i putem koji sam odredi, ali je pri tom dužan zaračunati vozarinu prema prijevoznom putu koji je za stranku najpovoljniji. U konkretnom slučaju razlika je nastala tako da je tužitelj izvršio prijevoz putem Golubovec-Varaždin-Koprivnica-Zagreb Borongaj-Sunja-Prijedor, umjesto kraćim putem Golubovec-Varaždin-Zabok-Zagreb zapadni kolodvor-Sunja-Prijedor.

Time je tužitelj neopravdano povećao tuženiku troškove prijevoza i tuženik se stoga usprotivio zahtjevu tužbe te je predložio da se tužitelj s tim zahtjevom odbije i presudi na naknadu parničnog troška.

Tužitelj je odgovorio da je u načelu osnovan tuženikov prigovor da je on (tužitelj) dužan zaračunati vozarinu prema prijevoznom putu koji je povoljniji za tuženika, ali da je u posljednjoj rečenici člana 57. stav 3. prečišćenog teksta Zakona o prijevozu na željeznicama (Sl.list 55/65) predviđeno da u opravdanim slučajevima željeznica može tarifom predvidjeti odstupanja od ove odredbe. U konkretnom slučaju predviđeno je članom 45. stav 1. Tarife za prijevoz robe RT Dio I - da se vozarina računa za relaciju prijevoznog puta od otpremne do uputne stanice po putokazu, u kojem je za spornu relaciju Golubovec-Prijedor izričito određen prijevozni put broj 2575 onako kako su ti prijevozi bili izvršeni i kako je vozarina ispravno zaračunata, tj. putom Golubovec-Varaždin-Koprivnica- Zagreb Borongaj-Sunja-Prijedor. (Ranžirski rationski broj 16/5 na str.305 Putokaza.)

Za taj prijevozni put udaljenost iznosi prema Daljinaru 301 km, i prema toj udaljenosti zaračunata je sporna razlika u vozarini. Put koji spominje tuženik nije se mogao uzeti u obzir, jer nije predviđen putokazom.

Pobijanom presudom uzdržan je na snazi platni nalog prvostepenog suda, a tuženik je presuđen da naknadi tužitelju parnični trošak od n.din. 21.-

U obrazloženju presude navedeno je da je tužitelj opravdano zaračunao spornu razliku u vozarini na temelju "Putokaza", koji je jedino mjerilo u određivanju relacija u prijevozu robe na području JŽ. Nije odlučno što postoji kraći prijevozni put kad on nije određen "Putokazom", koji je jedini mjerodavan za određivanje najpodesnije i najpovoljnije prijevozne relacije. Kao najkraći prijevozni put u smislu člana 57. stav 3. ZPŽ može se smatrati prema tome samo onaj koji je određen "Putokazom".

Presudu pobija žalbom tuženik zbog žalbenih razloga pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

U obrazloženju žalbe navedeno je da je odredbom člana 57. stav 3. rečenica posljednja ŽTP predviđeno da se odstupanje od propisa toga člana da je željeznica dužna zaračunati vozarinu za prijevozni put koji je za pošiljaoca najpovoljniji može tarifom predvidjeti samo u opravdanim slučajevima. U konkretnom slučaju ne postoji opravdanost ili neki specijalni razlog zbog kojega bi se moglo odstupiti od navedene odredbe.

Postoji prijevozni put Golubovec-Varaždin-Zagreb zapadni kolodvor-Sunja-Prijedor i nema opravdanja

zbog kojega prijevoz nije izvršen tim putem.

Tužitelj je prigovorio da je spomenuti prijevozni put sastavljen od dvije polovice prema Putokazu, no taj se prigovor ne može uvažiti, jer u Putokazu nisu predviđene sve moguće relacije, pa je potrebno izvršiti kombiniranje prijevoznih putova. Osim spomenutog prijevoznog puta postoji prema tome više drugih prijevoznih putova po Putokazu od Golubovca do Prijedora, i tužitelj je morao vozarinu zaračunati prema onome koji je za tuženika najpovoljniji, što nije učinio, pa je zbog toga pobijana presuda pogrešno udovoljila zahtjevu tužbe.

Predložio je da se pobijana presuda preinači, platni nalog u cijelosti ukine, i tužitelj presudi na naknadu parničnog troška u prvom i u drugom stepenu, podredno da se presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu radi nastavnog raspravljanja i donošenja nove odluke.

Drugostepeni sud je potvrdio presudu prvostepenog suda iz ovih razloga:

Tuženik nije tvrdio niti u toku prvostepenog postupka, a niti u žalbi, da tužitelj nije izvršio prijevoz putom za koji traži spornu razliku tim putom, samo prigovara da je tužitelj bio dužan vozarinu zaračunati prema relaciji koja je za tuženika najpovoljnija u smislu odredbe člana 57. stav 3. ZPŽ.

Isto tako tuženik nije prigovorio u toku prvostepenog postupka da u konkretnom slučaju nisu bile ispunjene pretpostavke za primjenu navedene iznimke iz posljednje rečenice člana 57. stava 3. cit. zakona, jer da u konkretnom slučaju ne postoji opravdani razlog za donošenje takve odredbe, već je tek u žalbi prvi puta naveo da se odstupanje od navedenog propisa člana 57. stav 3. cit. zakona može u smislu posljednje rečenice toga stava predvidjeti samo u opravdanim slučajevima, i da u konkretnom slučaju nikako ne postoji opravdanost ili neki specijalni razlog da bi se moglo odstupiti od navedene odredbe citiranog zakona.

Neovisno od pitanja da li je sud ovlašten da ispituje opravdanost donošenja nekog propisa, pa makar to bio i interni propis nekog poduzeća - u konkretnom slučaju tuženik je svoje prigovore opravdanosti spornog propisa iznio prvi put tek u žalbi. Zbog toga je neovisno od pravila dokazivanja on bio dužan za svoje odnosne tvrdnje pridonijeti ili ponuditi dokaz. Kako on to nije učinio, to se navedeni njegov žalbeni razlog već zbog toga nije mogao uzeti u obzir (član 341. stav 1. Zpp).

Ne može se uvažiti niti navod žalbe da je tužitelj trebao zaračunati vozarinu kombinacijom prijevoznih putova broj 3027 i 2574, odnosno broj 3028 i 2573 prema Putokazu, i da bi tako proizlazio kraći prijevozni put preko Zaboka i Zagreba zapadni kolodvor. Ovo stoga jer je odredbom člana 45. stav 1. Tarife za prijevoz robe RT-1 Dio I predviđeno, da se vozarina zaračunava za relaciju od otpremne do uputne stanice prema Putokazu.

Kako je medju strankama nesporno da kao jedina relacija Golubovec-Prijedor postoji Putokaz samo relacijom broj 2573, prema kojoj je bio izvršen naknadni obračun vozarine, to se niti ovi navodi žalbe nisu mogli uzeti u obzir.

Tužitelj je prema tome zaračunao vozarinu prema relaciji kojom je prijevoz stvarno izvršio, što je bio dužan učiniti bez obzira na to što se radi o duljoj relaciji u smislu odredaba člana 57. stav 3. rečenica posljednja, koja se poziva na Tarifu člana 45. stav 1. Tarife za prijevoz robe RT-1 Dio I, koji se poziva na Putokaz i stavke 2575 Putokaza JŽ iz 1962. godine. s Dodatkom od 1.I 1963.

Prema relaciji kojom je prijevoz izvršen ovlašten je tužitelj, na temelju iznimke predviđene u posljednjoj rečenici člana 57. stava 3. cit. zakona, izvršiti obračun vozarine i bez obzira na to što postoji kraći prijevozni put za spornu relaciju koji nije predviđen Putokazom.

M.S.

Bilješka.- Čini nam se da se sud ipak bio dužan upustiti u ispitivanje razloga radi kojih je željeznica odstupila od zakonskog načela prema kojemu je obavezna obračunavati vozarinu na temelju najpovoljnijeg puta za imaoca prava. U gore cit. propisu ZPŽ-a navodi se da željeznica od ovoga načela može odstupati u opravdanim slučajevima. Prema tome ne može od njega samovoljno odstupati, to znači da je svako odstupanje podvrgnuto ocjeni suda. Inače ako sud ne bi ulazio u ispitivanje opravdanosti odstupanja, željeznica bi mogla navedeni propis ZPŽ-a učiniti potpuno neprimjenjivim s vlastitim tarifnim odredbama u kojima bi predviđjala mogućnost obračuna vozarine na temelju puta koji za imaoca prava nije najpovoljniji.

B.J.